

"סלע" סוכנות לקטעי עתונות, ת.ד. 724 ירושלים, ת.ד. 30215, תל-אביב, טל: 03-614050

לקט קטעי רדיו וטלוויזיה

שודר בתוכנית: הגיע זמן לשון

מתאריך: 21.7.88

בשעה: 20.55

בטלוויזיה

מ240707

פ92868

אבשלום קור:

שלום, הגיע זמן לשון. לוי אשכול היה ראש ממשלתנו שעה ששבנו אל ירושלים במלחמת ששת הימים. כשנפטר לוי אשכול נתבקש בישיבה שלמעלה מה תואר לרעייתו, אשת המלך הקודם התנ"ך קורא לה הגבירה, בלשונות אירופה משתמשים לכך במונח של שתי מילים. קווין מאדר וכדומה.

ומכאן בעברית של ימינו המלכה האם, אבל בתנ"ך יש לכך מונח של מילה אחת, הגבירה. בת שבע היתה הגבירה הראשונה בתולדות מלכות ישראל, כי שלמה המלך בנה היה המלך הראשון שירש את אביו, זוכרים, היה דוד המלך, ואחת מנשיו בת שבע ובנם שלמה. לימים כאשר מת דוד ושלמה מלך תחתיו אנחנו רואים שאלמנתו של דוד אם המלך שלמה זוכה למעמד רם, ויקום המלך לקראתה וישטחו לה, וישם כיסא לאם המלך ותשב לימינו.

אפשר שהיה כתר מיוחד לגבירה לאם המלך, כי מפי

לקט קטעי רדיו וטלוויזיה

"סלע" סוכנות לקטעי עתונות, ת.ד. 724 ירושלים, ת.ד. 30215, תל-אביב, טל: 03-614050

הנביא ירמיהו אנו שומעים אמור למלך ולגבירה ירד מראשותיכם עטרת תפארתכם. לפי זה אולי היה לגבירה כתר. נראה שהיה זה תפקיד תקני שהרי עשה מלך יהודה, המלך עשה הדיח את אימו מתפקיד הגבירה על אשר עשתה עבודת אלילים.

ואצלנו, אין במקורותינו המלכה האם, רק הגבירה, וחבל שהיום אנו נגררים ואומרים המלכה האם בעקבות לשונות אירופה. משנסתלק מאיתנו לוי אשכול רעייתו מרים לא היתה המלכה, אבל בתוקף היותה אלמנתו של השליט הקודם הלכו אצלה מראייני הטלוויזיה הישראלית.

הגב' מרים אשכול:

אני חושבת שמקומו בכותל המזרחי ישאר.

אבשלום קור:

מדוע מובטח מקומו אצל כותל המזרח? והרי ממשלת אשכול שיחררה את הכותל המערבי? ובכן שני עניינים כאן. ראשית הכותל המערבי הוא קטע מן החומה שסביב הר הבית, אין זה אפילו קיר מקירות בית המקדש עצמו, רק קטע מהחומה החיצונה סביב חצרות בית המקדש. אבל הוא נתקדש משום שרק הוא נותר על תילו לאחר החורבן.

אמר רבי אחא, מעולם אין השכינה זזה מכותל מערבי

לקט קטעי רדיו וטלוויזיה

"סלע" סוכנות לקטעי עתונות, ת.ד. 724 ירושלים, ת.ד. 30215, תל-אביב, טל: 03-614050

של בית המקדש, כך אנו קוראים במקדש שמות רבה פרשה ב' סימן ב'. לעולם אין השכינה זזה מכותל מערבי של בית המקדש. שמח רבי אחה את קריאתו על הפסוק משיר השירים, הנה זה עומד אחר כותלינו, כלומר השכינה עומדת אחר הכותל.

ממשלת לוי אשכול הוליכה אותנו לכותל המערבי ומדוע אמרה מרים אשכול שמובטח מקומו של אשכול המנוח אצל כותל המזרח?

גם בשיר לו הייתי רוטשילד מתפלל טוביה שיזכה לשבת אצל כותל המזרח, כי יהודי אירופה זה היה המקום הנכבד ביותר בכל בית כנסת. בכל אתר שאתה עומד פניך בתפילה פניך ירושלימה, באירופה פירוש הדבר מזרח. לכן במזרח בית הכנסת התירו את ארון הקודש, ושם השורה הראשונה של הגבאים וראשי הקהילה, גם בצפון אפריקה ארון הקודש במזרח לעבר ירושלים, ונציגי הציבור תמיד לידו במזרח.

בצפת שונה הדבר, בצפת הקיר החשוב הוא הקיר הדרומי כי הוא הפונה לעבר ירושלים, מראה הדבר דרך אגב את יחודה של ירושלים ליהודים. המוסלמים מקדשים את ירושלים, אך הם גם על מפתן הר הבית כפורסם מחצלת להתפלל מפנים את גבם אל הר הבית ומשתחווים לעבר מכה. רק ליהודים ירושלים היא מרכז הקדושה. רק יהודי בכל מקום בעולם בבואו להתפלל שואל את חבריו רק רגע, איפה ירושלים? והמונח כותל המזרח כינוי למקום מושבם של המכובדים בשורה הקדמית נוצר בגלויות אירופה ובגלויות צפון אפריקה שהתפללו בירושלים לפאתי מזרח קדימה.